B.A. 1st Semester (Honours) Examination, 2017 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Paper : CC-II

Time: 3 Hours **Full Marks: 60**

The figures in the margin indicate full marks.

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु दश प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीमाश्रित्य समाधेयाः। प्रतिविभागं प्रश्नपञ्चकस्य दातव्यमुत्तरम्। 2×10=20

(নীচের প্রশ্নগুলি থেকে *দশটি* প্রশ্নের সংস্কৃত ভাষায় দেবনাগরী লিপিতে উত্তর দাও। প্রতিবিভাগ থেকে *পাঁচটি* করে উত্তর দিতে হবে।)

'क' विभागः

('ক' বিভাগ)

(a) वेदशब्दस्य व्युत्पत्तिः विचार्या।

বেদ শব্দের ব্যুৎপত্তি বিচার করো।

(b) सायणाचार्यस्य पूर्ववर्तिनः वेदव्याख्यातृद्वयस्य नाम देयम्।

সায়ণাচার্যের পূর্ববর্তী দুজন বেদ ব্যাখ্যাতার নাম লেখো।

(c) दशतयी का? किं कारणम् एतादृशनामधेयप्रवृत्तौ?

দশতয়ী বলতে কী বোঝো? এরূপ নামকরণের কারণ কী?

(d) रामायणस्य कति काण्डानि सन्ति? क्रमानुसारेण तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।

রামায়ণের কয়টি কাণ্ড আছে? পর্যায়ক্রমে তাদের নামগুলি উল্লেখ করো।

(e) रामायणे कस्यचिद वंशस्य वर्णना अस्ति? अस्य वंशस्य प्रथम नृपस्य नाम लिख्यन्ताम्।

রামায়ণে কোন বংশের বর্ণনা আছে? এই বংশের প্রথম রাজার নাম লেখো।

(f) महाभारते कस्मिन् पर्वणि श्रीमद्भगवद्गीता समुपलभ्यते? श्रीमद्भगवद्गीतायां कति अध्यायाः सन्ति?

মহাভারতে কোন পর্বে শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা পাওয়া যায়? শ্রীমদ্ভগবদ্গীতায় ক'টি অধ্যায় আছে?

(g) हरिवंशस्य परिचयः प्रदेयः।

হরিবংশের পরিচয় দাও।

'ख' विभाग:
('খ' বিভাগ)

(a) पुराणस्य लक्षणं किम्?
পুরাণের লক্ষণ কী?

(b) महापुराणद्वयस्य नाम लिख्यन्ताम्।
দুটি মহাপুরাণের নাম লেখো।

(c) पुराणेतिहासयो: को भेद:?
পুরাণ ও ইতিহাসের মধ্যে পার্থক্য দেখাও।

(d) कस्तावत् वेदान्तदर्शनस्य मूल ग्रन्थ:? अस्य ग्रन्थस्य भाष्यकारस्य नाम लिख्यन्ताम्।
বেদান্ত দর্শনের মূলগ্রন্থ কোনটি? এই গ্রন্থের একজন ভাষ্যকারের নাম লেখো।

(e) योगसूत्रे कति अध्याया: सन्ति? तेषां नामानि लिखत।
যোগসূত্রে কটি অধ্যায় আছে? তাদের নামগুলি বলো।

(f) को नाम न्यायदर्शनस्य प्रणेता? को वा नव्यन्यायस्य प्रवक्ता?
ন্যায়দর্শনের রচয়িতা কে? নব্যন্যায়ের প্রবক্তা কে?

(g) को नाम मुग्धबोधस्य रचयिता? कविकल्पद्रुमे किमस्ति?
মুগ্ধবোধের রচয়িতা কে? কবিকল্পদ্রুমে কী আছে?

(h) 'त्रिमुनि' शब्देन के बोध्यन्ते? 'वाक्यपदीयम्' केन विरचितम्?
'ত্রিমুনি' বলতে কাদের বোঝানো হয়? বাক্যপদীয় গ্রন্থ কে রচনা করেন?

2. अध:स्थितेषु प्रश्नेषु यथाकामं *चतुर्णां* प्रश्नानां विधेयं समाधानम्। तेषु प्रश्नेषु यत्किञ्चन द्वितयम् सुरगिरा समाधीयताम्। 5×4=20
(নীচের প্রশ্নগুলির থেকে যে কোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। তার মধ্যে দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লেখো।)

(a) अधस्तात् कस्यचिदेकस्य संक्षिप्ता टिप्पणी विधेया। 5
নীচের যে কোনো *একটির* সংক্ষিপ্ত টীকা লেখো।
सामवेदसंहिता, शतपथब्राह्मणम्, आरण्यकम्।

(b) महाभारतस्य रचनाकालो निरूपणीय:। 5
মহাভারতের রচনাকাল নিরূপণ করো।

(c) अष्टाध्यायी केन विरचिता? व्याकरणदर्शने पाणिनिसम्प्रदाय: यथायथं पर्यालोच्यताम्। 1+4=5
কে অষ্টাধ্যায়ী রচনা করেন? ব্যাকরণদর্শনে পাণিনিসম্প্রদায় সম্যক্‌ভাবে পর্যালোচনা করো।

(d) सांख्यदर्शनस्य प्रणेता क:? तस्मिन् दर्शने निरूपितं प्रकृतिस्वरूपं समुपवर्ण्यताम्। 1+4=5
কে সাংখ্যদর্শনের প্রবক্তা? ঐ দর্শনে নিরূপিত প্রকৃতির স্বরূপ বর্ণনা করো।

(e) पुराणस्य ऐतिहासिकमूल्यमालोचयत। 5
पुराणের ঐতিহাসিক মূল্য আলোচনা করো।

(f) रामायणे प्रक्षिप्तः अंशः अस्ति न वेति विचार्यताम्। 5
রামায়ণে প্রক্ষিপ্ত অংশ আছে কি-নেই বিচার করো।

3. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् *द्वयोः* उत्तरं लिखत : 10×2=20
নীচের প্রশ্নগুলির যে কোনো *দুটির* উত্তর দাওঃ

(a) संवादसूक्तं नाटकस्य बीजमित्यभिमतं भवते रोचते वा न वा। ऋग्वेदसंहितायाम् आम्नातानि संवादसूक्तानि संक्षेपेण आलोच्यन्ताम्। 2+8=10
সংবাদসূক্ত নাটকের উৎস — এই অভিমত তুমি সমর্থন করো কিনা বলো। ঋগ্বেদসংহিতায় আম্নাত সংবাদসূক্তগুলি সংক্ষেপে আলোচনা করো।

(b) वेदाङ्गस्य गुरुत्वं सुष्ठु निरूप्यताम्। वेदाङ्गमाश्रित्य नातिदीर्घो निबन्धो विरचनीयः। 3+7=10
বেদাঙ্গের গুরুত্ব বিশ্লেষণ করো। বেদাঙ্গ অবলম্বনে একটি ছোটো প্রবন্ধ রচনা করো।

(c) रामायणमुद्दिश्य स्तुतिश्लोको लेखनीयः। उत्तरवर्तिनि संस्कृतसाहित्ये रामायणस्य प्रभावः समुपवर्ण्यताम्। 2+8=10
রামায়ণের উদ্দেশে নিবেদিত স্তুতিশ্লোকটি লেখো। পরবর্তী সংস্কৃত সাহিত্যে রামায়ণের প্রভাব বর্ণনা করো।

(d) उपपुराणद्वयस्य नाम लिख्यताम्। भारतीयसमाजजीवने पुराणस्य प्रभावं संक्षेपेण विवृणुत। 2+8=10
দুটি উপপুরাণের নাম লেখো। ভারতীয় সমাজজীবনে পুরাণের প্রভাব সংক্ষেপে বিবৃত করো।